

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period

12. - 18. novembar 2016. godine

Bilten broj 47/2016

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom	3
Upozorenje: kupovina glasova je krivično delo... u Austriji	3
Reorganizacija javnih preduzeća	3
Antikorupcijsko savetovalište ALAC	5
Ograničavanje učešća u javnoj nabavci	5
Diskrimnatorski uslovi radi eliminisanja konkurencije	5
Sumnjivi konkurs za zapošljavanje u školi	5
Konferencije	6
Predstavljanje izveštaja Evropske komisije	6
Mediji	10
EPS otpustio samo 18 direktora od obećanih 300	10
Predlozi koji jačaju Agenciju nisu u nacrtu novog zakona	12

Aktivnosti

Predstavnici TS Nemanja Nenadić i Zlatko Minić prisustvovali su konferenciji "Speak UP: U susret savremenoj medijskoj politici", posvećenoj stanju u medijima. Teme konferencije bile su, pored ostalih, oblasti u kojima je TS aktivna: ekonomske osnove slobode i pluralizma medija, zakonski okvir i medijska politika, medijske slobode, slobode izražavanja i pristup informacijama. Ovim temama bavili smo se u [Studiji društvenog integriteta](#) (gde su mediji jedan od stubova koje smo analizirali), a odnosom javnih preduzeća prema medija, odnosno uticajem oglašavanja na "zarobljavanje medija", bavimo se u aktuelnom istraživanju "Politički uticaj na javna preduzeća i medije". Posebno je zanimljiva tema državne pomoći medijima i javnih nabavki medijskih usluga, koju je Transparentnost Srbija nedavno otvorila. Na konferenciji je ukazano na prvi slučaj pred Komisijom za kontrolu državne pomoći u vezi sa pomoći isplaćenom medijima. Sam po sebi slučaj je zanimljiv jer je opština Apatin podnela zahtev da se ispita da li je pomoć koju ona daje u skladu sa zakonom. Reč je, naravno, o tome da je u toj opštini promenjena vlast i da nova vlast mesecima odbija da nastavi da isplaćuje novac odobren na konkursu, pa čak i [rešenje Komisije](#) tumači [pogrešno](#). Nemanja Nenadić je na panelu o finansiranju medija ukazao na to da plaćanje usluga oglašavanja i drugi komercijalni poslovi između organa vlasti i medija nisu uređeni na dosledan i potpun način. On je podsetio na to da ove nedoslednosti potiču iz Zakona o javnim nabavkama, da rešenje za njih nije nađeno u setu medijskih zakona, kao ni u poslednjem usvojenom – Zakonu o oglašavanju. Na panelu je otvorena diskusija i o nekim problemima sa kojima bi se susrelo planiranje i sprovođenje javnih nabavki usluga oglašavanja – nepouzdanost podataka o tiražu/slušnosti/gledanosti i strukturi korisnika medijskih usluga. Naime, ukoliko bi organi vlasti odlučivali o tome u kojem mediju da se oglase na osnovu drugih parametara osim cene, trebalo bi da imaju na raspolaganju pouzdane podatke o tome do koliko korisnika će njihova poruka dopreti i da li oni spadaju u njihovu ciljnu grupu.

Predstavnici TS Rade Đurić i Zlatko Minić učestvovali su 17. novembra na konferenciji "Kako do efektivne kontrole svrsishodnosti javnih nabavki". Na skupu su predstavljeni rezultati istraživanja koalicije "[Balkan tender watch](#)", a svoje viđenej ove oblasti predstavili su predstavnici revizorskih institucija i uprava za javne nabavke iz zemalja regiona - Makedonije, BiH, Crne Gore i Srbije.

Naše Antikorupcijsko savetovalište (ALAC) u Beogradu primilo je tokom protekle sedmice 18 poziva na telefon 0800 081 081 a još 18 slučajeva otvoreno je na osnovu informacija dobijenih na mejl ts@transparentnost.org.rs, poštom, preko Facebooka, ličnim kontaktima, sa interneta ili iz pres klipinga. Ove nedelje nekoliko zanimljivih slučajeva kojima se Savetovalište bavilo izdvajamo u posebnu rubriku u Biltenu.

Na našoj [Facebook stranici](#) i na sajtu objavili smo ove nedelje po tri teksta odnosno komentara u vezi sa korupcijskim i antikorupcijskim temama i aktuelnostima. U protekloj sedmici objavljena je 21 vest ili prilog o aktivnostima Transparentnosti Srbija ili vest u kojoj su citirani stavovi predstavnika naše organizacije.

Pod lupom

Upozorenje: kupovina glasova je krivično delo... u Austriji

11. novembar 2016.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Austrije je [upozorilo građane](#) da je kupovina glasova krivično delo, a u vezi sa objavama pojedinih birača koji su nudili da prodaju podršku kandidatima na ponovljenim predsedničkim izborima.

Ova vest je zanimljiva zbog brojnih građana poreklom iz Srbije koji imaju pravo glasa na austrijskim izborima, ali još više zbog činjenice da u Srbiji nije bilo nikakvog oglašavanja državnih organa u vezi sa brojnim sumnjama na to da je na izborima bilo kupovine glasova. Naime, i u Republici Srbiji je davanje i primanje mita u vezi sa glasanjem krivično delo, ali delo koje prolazi bez kazne (samo jedan krivični postupak poznat široj javnosti se vodi i to za izbore iz 2012, kada je kupovina glasova bila snimljena i objavljena na TV). Razlog nekažnjivosti je odsustvo motiva kod učesnika u lažiranom glasanju da prijave slučaj zbog kojeg mogu biti kažnjeni sa jedne, i potpuna pasivnost, pre svih javnog tužioca u otkrivanju ovakvih slučajeva.

TS je u više navrata pozivala [nadležne organe da se oglase](#), povodom javno iznetih [optužbi, navoda u štampi](#).

Ne samo da nema krivičnog gonjenja, nego nema ni napretka na zakonodavnom nivou. Naime, iako je Transparentnost – Srbija u brojnim prilikama tokom poslednjih osam godina dostavljala inicijative Ministarstvu pravde za dopunu Krivičnog zakonika kada je

reč o ovom krivičnom delu, promena nije bilo. [Naši predlozi](#) se odnose na usaglašavanje terminologije u KZ i izbornim propisima, kao i na propisivanje krivične odgovornosti i kazne za lica koja proveravaju da li je nedopuštena pogodba o kupovini glasova realizovana.

Komentar sa naše Fejsbuk stranice:

[Marjan Šikman](#) Za sledeće glasanje će verovatno biti istaknut cenovnik, koja stranka koliko plaća po grlu..

Reorganizacija javnih preduzeća

11. novembar 2016.

U zemlji u kojoj se godinama, ako ne i decenijama, govori o departizaciji javnog sektora, a u praksi se ništa ne menja, vest da se neko javno preduzeće gasi a umesto njega osniva novo, neminovno budi sumnju da je reč o novom mehanizmu zamene kadrova jedne partije aktivistima druge partije. A ako pri tome "stradaju" i "nepartijski profesionalci", utoliko gore.

Antikorupcijsko savetovalište Transparentnosti Srbija otvorilo je jedan slučaj koji se tiče upravo "reorganizacije javnih preduzeća" u vezi sa dešavanjima u Kikindi u prethodne dve godine. Tamo je doneta odluka da se likvidira nekoliko javnih preduzeća, a da se umesto njih osnuje jedno, kako bi se, navodno, uštedeo novac iz budžeta. Tražili smo dokumente koji bi potvrdili da je urađena ozbiljna analiza kakva se korist može očekivati od tog procesa, ali i da je nakon što je "reorganizacija" sprovedena, izvršena provera njenih efekata.

Dobili smo, međutim, izvode iz neidentifikovanog dokumenta u kome se navodi da se troškovi ovih preduzeća ne mogu porediti, a potom analizira odliv gotovine u 2014. godini sa planiranim odlivom budućeg preduzeća za 2016. godine. Pored toga dobili smo i kratku prezentaciju, koja sadrži većinom političke ocene i procene o lošem radu dotadašnjeg rukovodstva, uz impliciranje da je bilo kršenja zakona. Dobar osnov da se razmotri pokretanje postupka za smenjivanje rukovodstva, pokretanje disciplinskih, prekršajnih ili krivičnih postupaka, ali ne i za gašenje JP.

Čak kada bi i zaključci doneti na osnovu ovih podataka dostavljenih TS, da će reorganizacija doneti velike uštede, bili tačni, novo svetlo na ceo proces bacaju otkrića i dokumenti izneti u [serijalu tekstova objavljenih na portalu TV VK](#).

U njima su iznete sumnje na ozbiljne zloupotrebe, ali i mahinacije čiji je cilj, navodno, bio upravo da se lažno prikaže da su ugašena JP imala prevelike troškove, a da novo JP donosi uštede. Ono što posebno bude oči jeste podatak da [portal nije mogao da dobije precizne podatke](#) o tome koliko radno iskustvo imaju novozaposleni u novom JP.

Sličan slučaj iz Zaječara o kome je [pisala ZA Media](#) nije ilustrovan primerima kršenja propisa i sumnji zloupotrebe kao u Kikindi, ali donosi frapantnu sliku gašenja i osnivanja lokalnih JP na osnovu isključivo političke samovolje.

Zbog toga svaki novi slučaj "reorganizacije" budi sumnju i otvara pitanje da li postoji studija koja pokazuje kakve su stvarne potrebe, i koji su razlozi "reorganizacije". Poslednji primer stiže iz Užica, gde se "prema nezvaničnim saznanjima" lista Politika, priprema gašenje Direkcije za izgradnju. List navodi da bi "deo zaposlenih mogao da pređe u novoosnovano preduzeće „Užice razvoj“, a drugi u Gradsku upravu. Tako bi se „Užice razvoj“ bavilo javnim saobraćajem, održavanjem puteva i urbanizmom, ali za sada još sve nije jasno oko finansiranja: trebalo bi da ono bude tržišno radom na urbanističkim projektima i drugim izvorima prihoda, ali neki pominju i da bi se plate zaposlenih u „Užice razvoju“ za početak mogle obezbeđivati iz budžeta grada. Ova nova firma, ističe se, neće više biti u mogućnosti da raspisuje javne nabavke i sklapa ugovore, što bi, zarad bolje kontrole, trebalo da pređe u nadležnost Gradske uprave".

Antikorupcijsko savetovalište ALAC

Prenosimo tri slučaja otvorena u našem Antikorupcijskom savetovalištu:

Ograničavanje učešća u javnoj nabavci

Potencijalni učesnik u postupku jedne javne nabavke, javio nam se sa pitanjima u vezi sa uslovima za učešće, pa je izmedju ostalih, naveo i uslove koji se odnose na registraciju po teritorijalnom principu, odnosno zahtev naručioca da izvršilac usluga bude registrovan na teritoriji grada Novog Sada. Takođe, jedan od "interesantnih" uslova je i da se u poslednje tri godine referenca odnosila upravo na predmet izvršenja, i to ponovo po teritorijalnom principu. Kako su navedeni uslovi u suprotnosti sa načelima konkurentnosti i jednakosti, savet se odnsio o na obavezno obraćanje naručiocu, uz isticanje diskriminatorskih uslova i poziv na ispravljanje nepravilnosti kako sledeći korak ne bi bio podnošenje zahteva za zaštitu prva ponuđača u konkretnoj javnoj nabavci.

Diskrimnatorski uslovi radi eliminisanja konkurencije

Organizacija Transparentnost Srbija će u predstojećem periodu insistirati na pokretanju prekršajnih postupaka u slučajevima kada je sprovedena javna nabavka, a primenjeni diskrimnatorski uslovi, kriterijumi ili posebno prilagođivna tehnička specifikacija, te na osnovu toga umanjena ili gotovo eliminisana konkurencija, što je dovelo do potpisivanja nepovoljnih ugovora sa (najčešće) jednim preostalim učesnicima u postupcima. Tako smo, na ovaj način, došli do podataka i saznanja o nepravilnostima u više slučajeva u kojima nije bilo reakcije zainteresovanih lica ili ponuđača u postupcima, takođe i nadležnih organa (nisu podnošeni zahtevi za zaštitu prava), što je otvaralo put ka potpisivanju ugovora o javnim nabavkama pod nepovoljnim uslovima. Konkretni slučajevi se odnose na nabavke lekova, automobila i drugih dobara, usluga određenih novina, različita izvođenja radova. TS će najpre dokazivati nepravilnosti u postupcima, a zatim insistirati od nadležnih institucija primenu Zakona u pogledu sankcionisanja onih koji nesaveasno postupaju kad sprovode postupke javnih nabavki.

Sumnjivi konkurs za zapošljavanje u školi

TS je anonimno primila dokumentaciju u vezi konkursa za zapošljavanje u jednoj stručnoj školi u Srbiji, gde je ukazano na ozbiljne nepravilnosti i propuste prilikom sprovođenja konkursa (falsifikovana dokumentacija u vezi sa radnim stažom, neipunjavanje osnovnih strukovnih uslova, itd.). Trenutno se nalazimo u fazi prikupljanja dodatne dokumentacije kako bi utvrdili koji je stepen nepravilnosti, s obzirom na to da je više nego očigledno da ima propusta. Takođe, pratićemo i postupanje nadležne republičke inspekcije koja se, za sada, nije oglašavala niti postupala po prijavama koje su podnete. Stranka izražava i sumnju u postupanje inspekcije zbog ranijih situacija u kojim se nije reagovalo na očigledne nepravilnosti.

Konferencije

Predstavljanje izveštaja Evropske komisije

17. novembra 2016.

Predstavljanje [izveštaja Evropske komisije za Srbiju iz 2016.](#) organizovano je 17. novembra za predstavnike nekoliko desetina nevladinih organizacija koje su dostavile svoje priloge za ovaj izveštaj. Na skupu je učestvovao i predstavnik Transparentnosti Nemanja Nenadić. Pojedine delove iz

izveštaja EK za Srbiju predstavila je gospođa Noora Hayrinen, koja se nalazi na čelu sekcije za politiku i informisanje u Delegaciji EU u Republici Srbiji, a u tome su joj pomagali i službenici Delegacije zaduženi za pojedina pitanja.

Na početku rasprave, Nemanja Nenadić je ukazao predstavnima EUD na generalni odnos između reformi u Srbiji i evropskih integracija, način kako političari u Srbiji percipiraju poruke koje dolaze od zvaničnika EU i potrebu da se proširi obuhvat tema koji EU prati u kontekstu integracija Srbije, kako bi bila obuhvaćena sva ključna pitanja borbe protiv korupcije. U vezi sa izlaganjem gospođe Hayrinen on je posebno ukazao na potrebu da se pravi razlika između situacija u kojima Vlada ne prihvata preporuke sopstvenog Saveta za borbu protiv korupcije (što bi trebalo da radi, ali formalno nije u obavezi) od situacija kada ne postupa po obavezujućim odlukama nezavisnih državnih organa (npr. Poverenika za informacije od javnog značaja) ili kada organi državne uprave ne dostavljaju traženu dokumentaciju drugim organima, a obavezni su da to učine.

U vezi sa ovogodišnjim izveštajem on je dao generalnu ocenu – da su preporuke dobro formulisane, kao i ocena stanja, da u njemu nema pogrešnih konstatacija ili poruka (makar u delu koji je iz domena našeg angažovanja), ali da nisu obuhvaćena sva pitanja koja su bitna za borbu protiv korupcije, makar ne izričito. Takođe, značaj koji se daje pojedinim problemima ili rešenjima, to jest identifikovanje prioriteta za borbu protiv korupcije, bi mogao biti drugačiji.

Veoma je važno pitanje očekivane promene Ustava. TS je, podsećamo, formulisala desetak prioriteta za promenu najvišeg pravnog akta početkom ove godine, tako da treba uvek biti svestan da pitanja izmena Ustava koja su identifikovana u EU strateškim aktima za sada, nisu jedina. U vezi sa tim, ključno je

obezbediti da se o izmenama Ustava povede javna rasprava, a postoji veliki rizik da je ne bude, zato što ne postoji zakonom definisana procedura sprovođenja takvih rasprava pre izmena najvišeg pravnog akta, a postoji prethodno loše iskustvo netransparentnosti procesa pripreme Ustava iz 2006.

Struktura ovogodišnjeg izveštaja je neobična. Naime, informacije koje se odnose na korupciju nisu identične u „političkim kriterijumima“ i u poglavlju koje se neposredno bavi poglavljem 23, pri čemu logika posmatranja i uključivanja informacija u jedno ili u drugo poglavlje nije uvek jasno prepoznatljiva.

U vezi sa objavljivanjem Izveštaja, Nenadić je ukazao na to da kritički osvrt Evropske komisije po pitanju korupcije nije bio dovoljno zapažen zato što se **u sažetku, pripremljenom unapred za novinare, nisu našle neke od ključnih poruka koje se mogu pročitati u širem tekstu** – da „nije ostvaren napredak u ostvarivanju prošlogodišnjih preporuka“.

Pitanje statistika je veoma važan segment izveštaja EK, zato što se kroz njega prati i primena zakona (tzv. “track record”). I ovaj put se dogodio da **javnost u Srbiji saznaje neke podatke o delovanju državnih organa Srbije iz izveštaja EK**, a ne iz javno dostupnih statističkih pregleda i izveštaja tih državnih organa. Međutim, postavlja se opravdano i pitanje obuhvata statistike kada je reč o korupciji. Naime, broj od preko osam hiljada prijavljenih slučajeva korupcije u 2015. izaziva sumnju, jer se pokazalo da policija tim statistikama obuhvata i neka krivična dela koja sa korupcijom nemaju mnogo veze.

Transparentnost Srbija je izrazila zadovoljstvo zato što Evropska komisija **izričito pominje problem javnih preduzeća** („naročito ranjiva od korupcije“), ali da je lošoj primeni Zakona o javnim preduzećima u svim njegovim aspektima (depolitizacija, javnost, odgovornost) trebalo posvetiti više pažnje. Isto tako, dobro je to što se navodi da je **nedovoljno razvijen nezavisni nadzor** za utvrđivanje nepravilnosti u vezi sa radom državnih firmi, kao i kod javno-privatnih i strateških partnerstava. Ovo su **problemi na koje TS godinama ukazuje** i smatramo izuzetno važnim što su **postali predmet interesovanja EU**. Međutim, problem je daleko veći – čak i kada mehanizmi kontrole postoje u zakonima Srbije, oni se ne koriste kada se veliki infrastrukturni projekti realizuju na osnovu međudržavnih sporazuma. Sadašnji pomen ovih problema u izveštaju EK budi nadu da će se ovi problemi naći na dnevnom redu budućeg razmatranja napretka Srbije u procesu EU integracija, ali su i suviše „stidljive“ da bi se mogla očekivati brza reakcija državnih organa Srbije (koja izostaje i kod mnogo eksplicitnije pomenutih problema).

U pogledu suzbijanja korupcije EK kritikuje to što se ne koriste sistematski finansijske istrage. S druge strane, EK primećuje da policija i tužilaštvo „češće koriste“ proaktivne istrage, ali da u tome postoje prepreke – manjak opreme, obuke i platformi za bezbednu razmenu informacija. U vezi sa ovim,

Брисел, 9. новембар 2016. године

РАДНИ ДОКУМЕНТ КОМИСИЈЕ

Република Србија
Извештај за 2016. годину

који прати

Саопштење Комисије упућено Европском парламенту, Савету, Европском економском и социјалном комитету и Комитету региона

Саопштење о политици проширења ЕУ за 2016. годину

Nenadić je istakao da bi se daleko pre moglo govoriti o problemu nedostatka volje da se sprovede takve istrage i koriste istražne tehnike, nego što je reč o nedostatku sredstava.

Na sličan način, **tačni su ali nepotpuni navodi** iz dela izveštaja u kojem EK izražava ozbiljnu bojazan zbog toga što **političari često komentarišu istrage i sudske odluke** o korupciji, kao i „**curenje**“ **informacija** o istragama ka medijima. S druge strane, „brojni slučajevi korupcije visokog profila, uključujući i neke o kojima su izveštavali mediji, još uvek nisu ozbiljno istraženi“. Ovaj problem je tretiran u AP za poglavlje 23, ali na krajnje neodgovarajući način – kao da je reč o manjku znanja i procedura o tome šta se sme kome saopštiti, a ne o ciljanom plasiranju informacija odabranim medijima.

Manjkavost AP za poglavlje 23 je vidljiva i u pogledu pristupa informacijama. EK opominje da Zakon još uvek nije promenjen, u cilju da se poveća uspešnost rada Poverenika, ali i da još uvek nije obezbeđeno izvršenje nekih Poverenikovih odluka. Međutim, u Akcionom planu za poglavlje 23 pregovora Srbije i EU planiraju aktivnosti za rešavanje ovog problema (TS je blagovremeno, u vreme izrade AP na ovaj nedostatak ukazala i Ministarstvu pravde i EK).

U izveštaju se govori i o preprekama koje stoje na putu uspešnijem radu Agencije za borbu protiv korupcije (pristup bazama podataka drugih organa), kao i o potrebi da se donese Zakon o lobiranju i izmene propisi o sukobu interesa. Nenadić je ukazao na to da aktuelni nacrt Zakona o Agenciji treba poboljšati i da nema naznaka o tome kada bi moglo da dođe do promene drugih zakona koji se pominju u izveštaju.

Evropska komisija ističe kao problem preterano korišćenje odredaba Krivičnog zakonika o „zloupotrebi ovlašćenja u privredi“. Po mišljenju TS, političari, pa čak i neki **javni tužioci u Srbiji greše kada istrage privrednog kriminala prikazuju kao suzbijanje korupcije, iako u njima nije utvrđeno da je bilo podmićivanja ili učešća bilo kog javnog funkcionera ili službenika**. Transparentnost – Srbija smatra da ni EK ne bi trebalo da podstiče ovu konfuziju i da bi komentare u vezi sa privrednim kriminalom trebalo prikazati u drugim delovima izveštaja, kako se ne bi zamaglila suština borbe protiv korupcije. S druge strane, ukazujemo da je potrebno **izmeniti i dopuniti delove Krivičnog zakonika** koji se neposredno odnose na korupciju, i da je propuštena šansa da se to učini prilikom kreiranja predloga zakona koji se trenutno nalazi u skupštinskoj proceduri. Istina, poruke Evropske komisije bi se mogle shvatiti i drugačije – da je cilj pominjanja krivičnih dela privrednog kriminala u poglavlju o korupciji upravo to da se ona

preciziraju i da se izmeste iz ovog poglavlja, kojem tematski ne pripadaju. U tom smislu će biti veoma zanimljivo videti u kojoj meri je Vlada postigla ostvarivanje ciljeva iz EU integracija najnovijim izmenama KZ, jer se nigde ne pominje da se one usaglašene u potpunosti.

Ocene Evropske komisije su bile **relativno blage u vezi sa primenom antikorupcijske strategije i akcionog plana**, ali se ipak konstatuje da su rezultati primene „ograničeni“ i da su „brojne mere odložene“. Ne pominju se uzroci ovakvog stanja – potpuno odsustvo odgovornosti u slučaju neispunjavanja obaveza, uključujući i odsustvo reakcije Narodne skupštine na izveštaje Agencije za borbu protiv korupcije. Otuda verovatno proizlazi i zaključak EK na kraju ovog dela izveštaja: **„Za borbu protiv korucije u Srbiji nedostaju i dugoročna strateška vizija i politička volja koja bi podstakla reforme.“** Iako su predstavnici EU ukazali na mogućnost izmene Akcionog plana i važnost nalaza iz izveštaja o napretku čak i kada neka pitanja nisu pokrivena Akcionim planom, predstavnik TS je istakao problem nedostatka vremena da se sve potrebne aktivnosti sprovedu do 2018 ili 2020, ako nisu uvrštene u plan već od početka. Videli smo, naime, da se čak i one aktivnosti koje su valjano planirane, ne sprovode na vreme i kako je trebalo. Tim pre se može očekivati da će pitanja koja nisu izričito pomenuta ostati zenemarena.

TS ističe da je naročito značajna konstatacija problema „zamagljene razlike između državnih i partijskih aktivnosti“ javnih funkcionera, u vezi sa čime podsećamo da je TS incirala preciziranje zakonskih obaveza i ograničenja, koja još nisu prihvaćena.

Mediji

EPS otpustio samo 18 direktora od obećanih 300

Danas, 16. novembar 2016.

Najava bivšeg generalnog direktora Aleksandra Obradovića da će prepoloviti broj najviših rukovodilaca sa 600 na 300 - ostala na obećanju. Umesto otkaza za direktore, EPS prodao dva audiya zbog kojih je Obradović navodno smenjen; proporcija te uštede je "sitnica", smatraju stručnjaci. U EPS-u bez komentara

Prodaja dva skupocena automobila marke "audi" koja su kupljena po nalogu bivšeg generalnog direktora Aleksandra Obradovića kao i još osam luksuznih automobila je pravilan potez ali i svojevrsno "bacanje prašine u oči" kada je reč o krupnijim i važnijim uštedama koje bi trebalo da budu sprovedene u Elektroprivredi Srbije. Kako navode stručnjaci, uštede su izostale upravo u najvažnijem segmentu a to je otpuštanje viškova u menadžerskom kadru kao i među onima koji su u preduzeće dovedeni po partijskoj liniji.

Два „аудија” одвезла Обрадовића

Директор ЕПС-а смењен због лоших резултата и куповине два „аудија”, поред постојећих седам, које је, по препоруци владе, требало продати

Александар Обрадовић, први човек „Електропривреде Србије (ЕПС), смењен је јуче на седници владе, и то, како „Политика” са знаје, формално на иницијативу Жељка Срђића, министра привреде, у чијој је ЕПС надлежности као предузеће у реструктурирању. Иако званичног образложења за смењу није било, сазнајемо да је разлог за одласак Обрадовића лоше финансијско пословање ЕПС-а које би, по тврдњама Павла Петровића, председника Фискалног савета Србије, могло у потпуности да уруши јавне финансије Србије. Нови и. д. директора овог јавног предузећа биће именован на наредној седници, сазнаје наш лист, а спекулише се да би на Обрадовићево место могао доћи актуелни заменик директора предузећа „Београд на вози” Александар Трифуновић. страна 11

- Svojevremeno je bombastično najavljena "seča direktora", odnosno navedeno je da je brojka od njih 600 velika i nepotrebna i da će biti prepolovljena. Prema informacijama koje ja imam, do toga ipak nije došlo. Broj direktora ne samo da nije prepolovljen, već je bez posla ostalo svega njih 18 - kaže za Danas Ljubodrag Savić, profesor Ekonomskog fakulteta u Beogradu. Prema njegovim režima, u EPS-u je tokom dugog niza godina zapošljavao veliki broj ljudi po partijskoj liniji, uglavnom u administraciji. Ni po tom pitanju se ništa nije uradilo, niti su tako postavljeni stranački kadrovi napustili EPS. Kako kaže, veliki problem predstavljaju i ogromni tehnički gubici koji su daleko veći nego u razvijenim zemljama.

- To je posledica toga što se dugi niz godina nije ulagalo u održavanje tih sistema, ali ima i nemara i nediscipline kada je reč o upravljanju. Zbog toga EPS trpi velike gubitke. Ima ih i zbog toga što naplata nije podignuta na onaj nivo na kome bi trebalo da bude, naročito kada je reč o preduzećima u restrukturiranju. Jednostavno, država bi morala da insistira da preduzeća u restrukturiranju plaćaju svoje obaveze prema EPS-u a ako ona nemaju dovoljno novca za normalno funkcionisanje, trebalo bi ih finansirati iz budžeta. Na taj način bi sve bilo transparentno a suzbila bi se i mogućnost traženja opravdanja za lošije poslovne rezultate zbog toga što je nemoguća naplata određenih potraživanja. Na žalost nadležni još uvek tolerišu neplaćanje računa za struju na vreme nekim privatnim kompanijama i bogatim pojedincima, što se svakako održava na poslovne rezultate EPS-a - navodi sagovornik Danasa.

Slobodan Ružić, bivši zamenik ministra energetike, kaže za Danas da je svakako dobro što se prodaju luksuzni automobili koji nije ni trebalo da budu kupljeni, s obzirom na proklamovanu politiku štednje, ali je ipak došlo do tog nepromišljenog poteza koji je sada ispravljen.

- Međutim reč je o najobičnijoj sitnici. Ne sitnici u smislu da cena jednog automobila marke "audi" nije velika za prosečnog građanina, već kada govorimo o celokupnom sistemu EPS-a. Naime, u tom preduzeću postoje daleko značajniji segmenti u kojima se može uštedeti. Osnovna stvar koja u EPS-u mora biti urađena je smanjenje broja zaposlenih jer postoje očigledni viškovi koji su stvoreni partijskim zapošljavanjem tokom dugog niza godina. Takođe, značajnih ušteda u tom preduzeću neće biti sve dok se ne počne sa pravilnim postupanjem u postupku javnih nabavki. Dosad je na tom planu bilo dosta propusta i nepreciznosti koji su u prošlosti doveli do određenih malverzacija. Stoga je za finansijsku konsolidaciju EPS-a izuzetno bitno uvesti red i u toj oblasti - zaključuje sagovornik lista.

U EPS-u višak pet do 10 hiljada radnika

Koliko je meni poznato gotovo ništa nije urađeno na planu ušteda u Elektroprivredi Srbije najavljenih još u vreme dok se na poziciji generalnog direktora nalazio Aleksandar Obradović. Istinska ušteda može biti sprovedena samo ako se EPS reši balasta viška zaposlenih. Prema našim procenama u EPS-u u ovom trenutku viškovi iznose između pet do 10.000 hiljada radnika - kaže za Danas Vladimir Vučković, član Fiskalnog saveta odgovarajući na pitanje o sprovođenju planiranih reformi u EPS-u.

Inače, Elektroprivreda Srbije je pripremila paket stimulativnih mera namenjen zaposlenima koji imaju najmanje 40 godina radnog staža, a čijim bi dobrovoljnim odlaskom EPS trebalo da do 2020. godine uštedi više od 100 miliona evra. Dosad se na poziv za dobrovoljni odlazak u prevremenu penziju uz isplatu naknade prijavilo 1.917 zaposlenih. Najveći broj prijavljenih dobiće oko 5.000 evra, a maksimalni iznos koji će dobiti oni koji imaju beneficirani radni staž i rade na najtežim poslovima, uglavnom na kopovima, iznosi 20.000 evra.

EPS bez odgovora

Novinari lista Danas su kontaktirali nadležne u Elektroprivredi Srbije kako bi saznali koliko je direktora smenjeno a koliko njih, od onih koji su proglašeni za višak, otpušteno iz preduzeća. Pitali su i da li se proces proklamovanog smanjenja troškova odvija predviđenim tempom. Međutim, ni posle dva dana čekanja odgovori iz EPS-a nisu stigli u redakciju.

Predlozi koji jačaju Agenciju nisu u nacrtu novog zakona

Krik, Bojana Pavlović, 17. novembra 2016.

Nedovoljno jasna i stroga pravila o odgovornosti funkcionera, problem više funkcija, politički uticaj na Agenciju za borbu protiv korupcije, samo su neke od zamerki koje je na nacrt novog Zakona po okončanju javne rasprave Agencija uputila Ministarstvu pravde.

Od kada se ušlo u izradu novog Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije, o mogućim izmenama govorilo se sa dosta optimizma. U izradi nacarta učestvovali su predstavnici vlasti, Agencije i organizacija civilnog društva. Konačnu verziju početkom oktobra objavilo je Ministarstvo pravde – i takav nacrt bio je na javnoj raspravi koja je završena juče. Po završetku javne rasprave, Agencija je uputila ministarstvu mišljenje o objavljenom nacrtu.

Neki od predloga članova radne grupe, poput proširenja kruga „povezanih lica“ po kojem će izveštaje o imovini i prihodima Agenciji podnositi svi najbliži srodnici funkcionera i mogućnost Agencije da pristupa službenim evidencijama drugih organa, predstavljaju najbitnija poboljšanja zakona. Predlozi kojima bi se uvela stroža pravila koja se odnose na odgovornost funkcionera, međutim, nisu ušli u konačnu verziju, dok su drugi usvojeni polovično.

Čega nema u Nacrtu

Predlog o kom se mnogo govorilo „jedan čovek – jedna funkcija“ usvojen je samo delimično. Ova odredba neće se odnositi na one koji se trenutno nalaze na nekoliko funkcija, tvrde iz Agencije.

Direktorka Agencije Tatjana Babić objašnjava da je problematično što nije ostavljen prelazni period da se funkcioneri, koji su u trenutku stupanja na snagu novog zakona na više funkcija, odluče koju će obavljati.

„To znači da bi ti funkcioneri mogli da ostanu na svojim funkcijama do isteka mandata, što će ova nova pravila, u određenom broju slučajeva i za određeni vremenski period, praktično obesmisлити“, kaže Babić za KRIK.

Na taj način bi i funkcioneri koji bi na poziciju stupili po usvajanju zakonu bili u nepovoljnijem položaju u odnosu na one koji su već na funkcijama.

U nacrt nije ušao ni predlog da se funkcioneru, ukoliko se utvrdi da je protivzakonito obavljao više funkcija, oduzme plata koju je dobijao za dodatne funkcije.

Predstavnici Agencije predlagali su i da preporuka za razrešenje funkcionera bude obavezujuća. To znači da bi, ukoliko funkcioner prekrši zakon, Agencija mogla da naloži instituciji u kojoj je zaposlen da ga smeni, a ta institucija morala bi da ispuni ovu preporuku. Ovaj predlog takođe nije ušao u poslednju verziju zakona. Umesto toga, Agencija može da izrekne javnu preporuku za razrešenje, a organ ima obavezu samo da obavesti Agenciju da li je funkcionera otpustio i ako nije da obrazloži zašto nije.

Član odbora Agencije Zoran Stojiljković kaže da su odbačeni neki od ključnih predloga za smanjenje političkog uticaja na rad Agencije, poput onog o izboru članova odbora.

„Podržavao sam inicijalni predlog Agencije po kome u članstvu odbora ne bi bili ljudi koje neposredno biraju predstavnici vlasti, poput Vlade ili predsednika republike, no ostalo se na stanovištu da način izbora ne dovodi u pitanje samostalnost odbora. I to je bilo većinsko stanovište“.

Programski direktor organizacije „Transparentnost Srbija“ Nemanja Nenadić, koji je bio član radne grupe za izradu zakona, kaže da su odbijeni i neki od predloga ove organizacije, poput onog da se zakonom urede „funkcionerske kampanje“, odnosno zloupotreba funkcije u svrhe poboljšanja rejtinga stranke.

„Drugi predlog bio je da osim funkcionera zakonom budu obuhvaćeni i savetnici. Oni nisu ni službenici ni funkcioneri i pitanje sukoba interesa do kog može doći prilikom njihovog angažovanja nije nikako rešen“, kaže Nenadić.

